

VISOKI PREDSTAVNIK
UNIJE ZA ZUNANJE
ZADEVE IN
VARNOSTNO POLITIKO

Bruselj, 1.6.2016
JOIN(2016) 24 final

SKUPNO SPOROČILO EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**Elementi za strategijo EU v zvezi z Mjanmarom/Burmo: posebno partnerstvo za
demokracijo, mir in blaginjo**

1. MJANMAR/BURMA: VLOGA EU PRI USPEŠNEM PREHODU V DEMOKRACIJO

Mjanmar/Burma se je od leta 2011, ko so se začele reforme, izjemno spremenila, pri čemer pomeni prihod nove, demokratično izvoljene vlade, ki se je zgodil aprila 2016, zgodovinsko priložnost. V strateškem interesu Evropske unije sta popolna podpora uspešnemu prehodu v učinkovito demokratično upravljanje in trajnostni razvoj ter uporaba vseh zadevnih politik in instrumentov EU v ta namen.

Prebivalci Mjanmara/Burme so 8. novembra 2015 pretežno glasovali za konec vojaške uprave in z absolutno večino v parlament izvolili opozicijsko Nacionalno ligo za demokracijo. Zaveznik Aung San Suu Kyi, Htin Kyaw, je bil 15. marca 2016 izvoljen za prvega civilnega predsednika države po več kot petih desetletjih, Aung San Suu Kyi pa je prevzela položaj državne svetnice, zunanje ministrice in članice predsednikovega urada.

Nova vlada z malo izkušnjami na področju upravljanja se sooča z velikimi izzivi. Ti vključujejo utrjevanje demokracije, spodbujanje etničnega miru in sprave, pospeševanje ustavnih reform, vzpostavljanje institucij, reformiranje varnostnega sektorja ter spodbujanje pravne države in človekovih pravic. Vlada Nacionalne lige za demokracijo se bo morala soočiti z ogromnimi pričakovanju ljudi glede zagotavljanja višjih prihodkov in kakovostnih osnovnih storitev prek gospodarske rasti in vključujočega trajnostnega razvoja.

Odločilna vloga EU pri spreminjanju države

Zadnjih pet let je bila EU na čelu obnovitve sodelovanja mednarodne skupnosti z Mjanmarom/Burmo. EU je ob priznavanju reform prejšnje vlade zavzela celovit pristop k zahtevni tranziciji države prek dialoga glede politik skupaj s finančnimi instrumenti in drugimi instrumenti, ki temeljijo na politikah. EU je leta 2012 zamrznila sankcije in odprla predstavništvo. Leta 2013 je EU odpravila sankcije, vzpostavila celotno delegacijo EU in obnovila trgovinske preferenciale v okviru sheme „Vse razen orožja“. Istega leta je EU opredelila svoje prednostne naloge v tako imenovanem celostnem okviru¹, ki je bil izrecno namenjen vodenju politike EU v času pred volitvami novembra 2015, za katere je EU uporabila največjo mednarodno misijo za opazovanje volitev.

V obdobju 2012–2013 je EU povečala razvojno podporo državi z začetnim svežnjem 150 milijonov EUR, decembra 2014 pa je bil na podlagi instrumenta razvojnega sodelovanja sprejet večletni okvirni program za obdobje 2014–2020 za Mjanmar/Burmo² z okvirno dodelitvijo 688 milijonov EUR. Da bi EU in države članice spodbujale učinkovito pomoč, od leta 2013 sodelujejo pri skupnem načrtovanju razvojnega sodelovanja³, ki se bo nadaljevalo s tesnim posvetovanjem z novo vlado, da se zagotovi skladen odziv EU na ugotovljene izzive.

EU mora ob prihodu nove demokratično izvoljene vlade okrepiti svoje sodelovanje

¹ https://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/EN/foraff/138272.pdf

² http://eeas.europa.eu/delegations/myanmar/documents/eu_myanmar/eu-multi-annual-indicative-programme-2014-2020_en.pdf

³ http://eeas.europa.eu/delegations/myanmar/documents/eu_myanmar/joint-eu-development-partners-transitional-strategy-for-myanmar-2014-2016_en.pdf

V EU so pričakovanja glede na demokratizacijo in znatno politično spremembo visoka. EU je svojo strategijo preverila z drugega zornega kota, da bi pregledala svoje sodelovanje na področju demokracije in človekovih pravic, mirovnega procesa, gospodarstva in trajnostnega razvoja.

EU želi z novo vlado sodelovati tudi v regionalnem smislu, zlasti pri povezovanju ASEAN. Uspešen prehod v demokracijo v Mjanmaru/Burmi bo pomemben in pozitiven primer za širšo regijo.

Jasno je, da mora EU še naprej imeti posebno vlogo pri spodbujanju pozitivnega primera demokratizacije in reform v strateško pomembni državi v jugovzhodni Aziji in širši azijsko-pacifiški regiji. Večja vključenost EU v Mjanmaru/Burmi in tesno sodelovanje z vlado bosta tudi najboljši način za pospešitev vključujočih družbeno-gospodarskih reform in čim več priložnosti za podjetja EU, ko bo država napredovala na svoji poti reform. Uspešnost tranzicije, ki poteka, ima torej za EU velik pomen, zato je pomoč pri zagotovitvi njenega dokončanja v njenem interesu.

Namen tega skupnega sporočila je določiti skladno vizijo EU in konkretne zaveze v smislu politične, varnostne in razvojne podpore ter gospodarskega sodelovanja v prihodnjih letih.

2. PODROČJA SODELOVANJA

2.1. Demokracija, pravna država in dobro upravljanje:

Da bi Mjanmar/Burma postala trajnostna demokracija, ki v celoti spoštuje pravno državo, ji mora EU pomagati vzpostaviti učinkovite institucije, podpreti reformo varnostnega sektorja ter več in drugače sodelovati s celotno družbo – lokalnimi vladami, pravosodnim sektorjem, parlamenti in civilno družbo. EU mora pomagati tudi vojski pri njeni vlogi v sodobni demokraciji ter podpreti posodobitev in preoblikovanje policije.

Politična krajina po volitvah novembra 2015

Nacionalna liga za demokracijo je po prepričljivi zmagi leta 2015 pridobila demokratično legitimnost brez primere, ki ji je zagotovila močan mandat za predstavitev korenitih reform. Več kot 400 novih poslancev je 1. februarja 2016 zasedlo svoje sedeže, pri čemer se morajo seznaniti z vsemi novimi vidiki sodobnega parlamenta.

Vojska še naprej zaseda 25 % sedežev v parlamentu, ima veto na ustavne spremembe in ohranja tri ključna ministrska mesta (notranje zadeve, obramba in mejne zadeve). V novih razmerah mora vojska na novo opredeliti svojo vlogo v demokratični družbi.

Misija EU za opazovanje volitev je volitve novembra 2015 navdušeno opisala⁴ kot dobro vodene in konkurenčne, vendar je izpostavila potrebo po nadaljnjih reformah. Zlasti zaskrbljujoč je bil odvzem volilne pravice nekdanjim imetnikom začasnega potrdila o registraciji, predvsem iz etničnih skupnosti⁵. Volilna podpora EU učinkovitemu,

⁴ http://www.eucpm.eu/files/dmfile/101115-ps-myanmar_en.pdf

⁵ To vključuje nerazumne omejitve volilne pravice in pravice do kandidiranja ter neodvisnosti volilne komisije Mjanmara/Burme.

neodvisnemu, preglednemu in odgovornemu vodenju volitev ter izboljšanju lastništva ljudstva nad volilnim procesom se bo nadaljevala na podlagi priporočil končnega poročila misije EU za opazovanje volitev⁶.

Pravna država in dobro upravljanje sta glavni prednostni nalogi nove vlade. Izzivov je veliko, institucijam pa pogosto primanjkuje ustreznega osebja ter strokovnega znanja in izkušenj v zakonodajnih postopkih. Boljša pravna država bo spodbujala zaupanje v državne institucije, uvedla večjo preglednost, preprečevala korupcijo ter povečala vlogo sodstva in njegovo neodvisnost. Sestavni del procesa je reforma varnostnega sektorja, vključno z reformo policije.

Od vojaško vodene institucionalne ureditve do trajnostne demokracije: vloga EU

Ustavna reforma ostaja ključna za utrditev demokratičnega upravljanja. Ustava iz leta 2008 je imela ključno vlogo v procesu tranzicije, pri čemer se pričakujejo nadaljnje reforme. EU bi lahko delila svoje bogate izkušnje na področju prehoda iz avtoritarnega režima v demokracijo s poudarkom na večstrankarskih parlamentarnih sistemih ter večjim vključevanjem civilne družbe in neodvisnih medijev.

Projekt EU na področju usposabljanja policije (2013–2015) je pomagal mjanmarski policiji delovati bolj profesionalno, zlasti v okviru lokalnih skupnosti. Sprejeti so bili enostavni, vendar učinkoviti ukrepi za izboljšanje dela policije na ravni skupnosti in njihovega odnosa z lokalnim prebivalstvom. Izkušeni policisti iz držav članic EU so pokazali, kako varovati in zaščititi demokratične pravice državljanov do zborovanj. 4 000 policistov se je usposabljal o najboljših mednarodnih praksah za obvladovanje množic. Projekt je obravnaval tudi odnos policije do medijev in civilne družbe, da bi se spodbudilo boljše medsebojno razumevanje.

Program **MyJustice** (2015–2019) krepi dostop do sodnega varstva za revne, ranljive in marginalizirane v vsej državi. Skupnosti, delavce v pravni stroki in pravosodne institucije pripravlja na uporabo inovativnih pristopov, kot so mediacija v skupnosti in pomožne pravne storitve. Projekt MyJustice spodbuja učenje, zaupanje in sodelovanje med akterji s pristopom, usmerjenim na ljudi. Skupnosti pooblašča za iskanje ustreznih rešitev za pravosodne izzive, s katerimi se soočajo, ter trajno vpliva na način reševanja konfliktov in zagotavljanja pravice.

EU bo s **civilno družbo** sodelovala pri izvajanju načrta EU za sodelovanje s civilno družbo, ki se je začelo septembra 2015. Organizacije civilne družbe so tradicionalno imele ključno vlogo pri izvajanju osnovnih storitev, zlasti na območjih, ki jih je prizadel konflikt. So tudi glavna gonilna sila pri spodbujanju in varovanju demokracije, vključno s sodelovanjem na področju opazovanja domačih volitev, človekovih pravic in kulturne raznolikosti. Kljub temu se civilna družba sooča s številnimi omejitvami.

Možne pobude EU na tem področju vključujejo:

- sodelovanje v **partnerstvu z vlado** za krepitev političnega dialoga in obravnavanje nastajajočih potreb, tako da se vladnim institucijam zagotovita dialog na področju politik in tehnično sodelovanje kot del pristopa k izgradnji države. EU mora sodelovati s številnimi partnerji, od ljudskih organizacij do parlamentov ter od zastopniških

⁶ http://eeas.europa.eu/eucom/missions/2015/myanmar/index_en.htm

organizacij do sindikatov in medijev, da se podprejo lokalna demokratična prizadevanja;

- **pomoč vojski** z izmenjavo izkušenj EU na področju prehoda v demokracijo in vloge vojske v sodobni demokraciji, vključno s spodbujanjem spoštovanja človekovih pravic in pravne države;
- izboljšanje **dostopa do sodnega varstva in pravne pomoči** za revne in ranljive, razvoj pravne sposobnosti strokovnjakov v pravosodnem sektorju in krepitev izbranih institucij pravne države, da bodo bolje izvajale svoja pooblastila;
- povečanje **podpore mjanmarski policiji** za prehod v sodobno organizacijo, ki služi ljudem in uživa njihovo zaupanje, vključno s povečanjem odgovornosti v skladu z mednarodnimi najboljšimi praksami ter spoštovanjem človekovih pravic in temeljnih svoboščin ter krepitev odnosov z mediji in lokalnimi skupnostmi;
- prizadevanje za dokončanje in izvajanje **akcijskega načrta za demokracijo** skupaj s partnersko državo;
- zavzemanje za nadaljevanje **medparlamentarnega sodelovanja** med Evropskim parlamentom (EP) in parlamentom Mjanmara, da se bodo, med drugim s celostnim pristopom EP v podporo demokraciji, okrepile zakonodajne zmogljivosti, nadzor vlade in politične stranke.

2.2. Mirovni proces

Nedavno doseženi mir v Mjanmaru/Burmi je krhek. EU, edina zahodna priča vsenacionalnemu dogovoru o premirju, mora sodelovati z vsemi, ki jih to zadeva, da izvede vključujočo mirovno arhitekturo ter razoroži, demobilizira in ponovno vključi nekdanje borce. Da bi EU ohranila mir, bo delila svoje izkušnje o federalizmu ter si prizadevala vzpostaviti zaupanje med strankami in pospešiti spravo.

Mejni sporazum, ki opravi z nemirno preteklostjo

Mjanmar/Burmo je več desetletij pestil oboroženi konflikt med oboroženimi silami Mjanmara (Tatmadaw) in etničnimi skupinami z značilnimi kulturami, ki živijo na oddaljenih mejnih območjih z bogatimi naravnimi viri. Mnoga od teh ozemelj niso bila nikoli v celoti pod nadzorom osrednje vlade in imajo različne stopnje samoupravljanja. Pri nezakonitih dejavnostih, kot so tihotapljenje, nedovoljena trgovina z žadom in lesom, proizvodnja opija in tihotapljenje drog, obstajajo osebni gospodarski interesi. Od leta 2011 je bilo v državi Kačin in državi Šan (sever) razseljenih okrog 100 000 ljudi, pri čemer so spori še vedno razlog za notranje razseljevanje in žrtve. Približno 106 000 beguncev, zlasti Karenov in Rdečih Karenov, živi v taboriščih na tajski strani meje. Zaradi bojev je prišlo tudi do zlorabe človekovih pravic. Nenehne hude kršitve mednarodnega humanitarnega prava so negativno vplivale na prizadeto prebivalstvo.

Leta 2011 je predsednik Thein Sein kot ključno prednostno nalogo izpostavil mir. Vlada in osem etničnih oboroženih skupin so 15. oktobra 2015 sklenile vsenacionalni sporazum o premirju, ki ga je EU podpisala kot mednarodna priča skupaj z Združenimi narodi, Kitajsko, Japonsko, Indijo in Tajsko. Nekatero skupine, vključno s Kačini, še niso del sporazuma. Januarja 2016 se je začel nacionalni politični dialog, ki obravnava pomembne in občutljive teme.

Mirovni proces je glavna prednostna naloga nove vlade. Bistvena bosta vzpostavitev zaupanja med zainteresiranimi stranmi in ohranitev njihovih zavez. Etnične manjšine pričakujejo, da si bo Nacionalna liga za demokracijo zelo prizadevala za demokratično večetnično federativno unijo, ki zagotavlja bolj nepristranski dostop do gospodarskih priložnosti. Za celovit mirovni sporazum bodo potrebne tudi spremembe ustave.

Utrditev trajnega miru: prispevek EU

EU je z enim od največjih prispevkov k mirovnemu procesu v dobrem položaju, da še naprej prispeva k trajnemu miru. Mirovni center v Mjanmaru, ki ga EU podpira od ustanovitve leta 2012, je imel ključno vlogo pri postavitvi vlade in oboroženih organizacij etničnih skupin k pogajalski mizi ter pri zagotavljanju strokovnih nasvetov vsem zadevnim subjektom. Za nadaljnjo uspešnost bo ključen vključujoč in obsežen proces, ki vključuje sodelovanje civilne družbe in žensk. Večina podpore EU je koristila etničnim volilnim enotam. Dejavnosti so osredotočene na razvoj skupnosti na območjih, ki so jih prizadeli konflikti, spravo, izgradnjo miru, uresničevanje premirja in civilno spremljanje premirja. Drugi projekti so namenjeni izboljšanju dostopa do preživetja, zmanjšanju revščine in razvoju na etničnih območjih. EU je prevzela pobudo pri ustanovitvi novega skupnega sklada za mir z več donatorji, da bo mirovni proces podprt na bolj usklajen način.

Novi **skupni sklad za mir** podpira nacionalno vodena prizadevanja za zagotovitev trajne pomiritve etničnega oboroženega konflikta na prožen, odziven in skladen način. Sodeloval bo z vlado, etničnimi volilnimi enotami, civilno družbo in akademsko sfero ter spodbujal udeležbo žensk. Dejavnosti za izgradnjo miru bodo povečale vključenost, zaupanje in udeležbo pri mirovnem procesu ter prispevale k zagotovitvi varstva in varnosti ranljivih skupnosti. Skupni sklad za mir je začel delovati aprila 2016 z več kot 100 milijoni USD, ki so jih donirali EU in devet drugih donatorjev.

EU je odločena zagotoviti, da bodo vse podprte dejavnosti upoštevale konflikt, sledile načelom „neškodovanja“ ter se izvajale na vključujoč, nepristranski in pregleden način.

EU še naprej zagotavlja humanitarno pomoč na območjih z omejenim dostopom, ki so jih prizadeli boji in razseljevanje. Bistven je neomejen humanitarni dostop do vsega prebivalstva, ki so ga prizadeli boji.

Možne pobude na tem področju vključujejo:

- zagotovitev trdne politične in finančne podpore **vključujoči mirovni arhitekturi**, vključno z izvajanjem vsenacionalnega sporazuma o premirju in istočasnem spodbujanju prizadevanj za vključitev tistih skupin, ki ga še niso podpisale;
- sodelovanje pri **dejavnostih preprečevanja konfliktov in izgradnje miru** s podpiranjem, na primer, ukrepov za vzpostavitev zaupanja, dajanja pooblastil skupnosti, medkulturnega dialoga, udeležbe žensk, vključujočega razvoja in boljših možnosti preživetja na etničnih območjih, po potrebi s povezovanjem pomoči, obnove in razvoja;
- krepitev zmogljivosti vseh zainteresiranih strani za reševanje izzivov procesa, vključno z **reformo varnostnega sektorja in razoroževanjem, demobilizacijo in ponovno vključitvijo**;
- podporo **ozaveščanju o minah, odstranjevanju min** in z njimi povezanim dejavnostim;

- prispevanje k **razpravi** v Mjanmaru/Burmi o **prenosu izvršilnih pooblastil in decentralizaciji** na podlagi izkušenj iz različnih modelov, ki se uporabljajo v državah članicah EU;
- zagotovitev **primerov** izkušenj EU in tretjih držav na področju **nacionalnih dialogov po konfliktu**.

2.3. Človekove pravice

Mjanmar/Burma mora obravnavati več izzivov glede človekovih pravic, zlasti v državi Rakinov, kjer se muslimanske manjšine soočajo z različnimi oblikami diskriminacije. EU si mora skupaj z vlado prizadevati za odpravo sovražnega govora in nestrpnosti. Izvajati je treba resolucije o človekovih pravicah in uskladiti zakonodajo z mednarodnimi standardi.

Človekove pravice ostajajo kljub velikemu napredku eden od glavnih izzivov države

Tranzicija države nesporno pomeni pozitiven razvoj dogodkov v smislu človekovih pravic. Izvedena so bila dejanja za izpustitev političnih zapornikov, napredek glede svobode na področju izražanja, zborovanja in povezovanja ter obravnavanje prisilnega dela. Država je sodelovala v razpravah o človekovih pravicah z EU, Japonsko in Združenimi državami ter razširila sodelovanje z Združenimi narodi⁷, vključno s posebnim poročevalcem, Uradom visokega komisarja za človekove pravice in Mednarodno organizacijo dela.

Kljub napredku so se aktivisti, novinarji in celo običajni državljani soočali s samovoljnimi aretacijami in omejitvami gibanja, ko so uveljavljali svoje državljanske in politične pravice. Proti muslimanskim skupnostim je usmerjeno napeljevanje k sovraštvu in sovražnemu govoru. Kljub splošni mednarodni kritiki je bil leta 2015 sprejet sveženj predlogov zakonov o zaščiti rase in vere, ki zajema versko spreobrnitev, medverske poroke, monogamijo in nadzor populacije.

Na vseh področjih je potreben nadaljnji napredek, vključno s pristopom k mednarodnim instrumentom človekovih pravic, pravosodno reformo, vzpostavitev institucij in krepitev zmogljivosti ter ozaveščanjem o splošnih človekovih pravicah. Glede na zapuščino je treba posebno pozornost nameniti izboljšanju neodvisnosti sodstva in dostopa do sodnega varstva, pravic žensk in enakosti spolov ter pravicam otrok, zlasti glede na nadaljnjo uporabo otrok vojakov. Izpustitev več kot 280 političnih zapornikov, ki jo je sprejela nova vlada v prvih tednih na položaju, je jasen znak zavezanosti temeljnim svoboščinam.

Glavno vprašanje v zvezi s človekovimi pravicami v Mjanmaru/Burmi ostajajo razmere v državi Rakinov, kjer se pripadniki muslimanske manjšine, ki se opredeljujejo kot ljudstvo Rohingja in so večinoma brez državljanstva, soočajo z več oblikami diskriminacije. Kratena jim je pravica do svobode gibanja, pri čemer nimajo zadostnega dostopa do osnovnih storitev in preživljanja. Po medetničnem nasilju leta 2012 ostaja približno 120 000 muslimanov zaprtih v taboriščih. Le nekaj jim je bilo dovoljeno, da se vrnejo ali preselijo. Skupnosti še

⁷ Leta 2015 je podpisala Mednarodni pakt o ekonomskih, socialnih in kulturnih pravicah ter Izbirni protokol h Konvenciji o otrokovih pravicah glede udeležbe otrok v oboroženih spopadih. Napredek pri izvajanju akcijskega načrta iz leta 2012 za konec vpoklica in uporabe otrok vojakov v oboroženih silah je pomenil odpust približno 700 mladoletnih rekrutov od leta 2012.

naprej živijo ločeno. Notranje razseljene osebe in drugo ranljivo prebivalstvo se zanaša na humanitarno pomoč, tudi iz EU.

Negotove razmere so več deset tisoč oseb prisilile v beg iz države prek morja ali kopnega, pri čemer so postali plen tihotapskih mrež in mrež trgovanja z ljudmi. Zaradi migracijske krize leta 2015 v Andamanskem morju so Tajska, Malezija in Indonezija začele regionalno pobudo za iskanje rešitev. Bangladeš zagotavlja pribežališče za največ 500 000 pripadnikov ljudstva Rohingja. Nova vlada bo morala pokazati vodilno vlogo z razširitvijo vključujočega razvoja na vso državo in izboljšanjem razmer na področju človekovih pravic. Če se razmere ne bodo izboljšale, bi lahko ogrozile prehod v demokracijo in očrnile podobo novega Mjanmara/Burme.

Ključna prednostna naloga EU: ukrepanje za dejanski učinek

EU pri obravnavanju zapletenih izzivov države Rakinov upošteva celostni pristop, tako da uporablja vse instrumente, ki so na voljo, tj. politični dialog, humanitarno pomoč in razvojno sodelovanje s tesnim usklajevanjem z lokalnimi organi in skupnostmi.

EU ostaja zavezana izboljšanju položaja zagovornikov človekovih pravic, pravic ranljivih skupin in manjšin ter gospodarskih in družbenih pravic.

Aktivno sodelovanje posebnega predstavnika EU za človekove pravice poudarja močno zavezanost EU pomoči državi pri izboljšanju razmer na področju človekovih pravic. EU je vložila resolucije o razmerah na področju človekovih pravic pri Generalni skupščini Združenih narodov in Svetu za človekove pravice.

Možne pobude na tem področju vključujejo:

- sodelovanje z vlado pri obravnavanju **vprašanj s področja človekovih pravic**, predstavljenih v Generalni skupščini Združenih narodov, in **resolucij** Sveta za človekove pravice, podpisu in ratifikaciji ključnih mednarodnih **konvencij** o človekovih pravicah, ustanovitvi urada Visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice ter sodelovanju pri posebnih postopkih Združenih narodov in z Mednarodno organizacijo dela;
- pomoč vladi in parlamentu pri usklajevanju **nove in veljavne zakonodaje** z mednarodnimi standardi na področju človekovih pravic ter razveljavitvi zastarelih zakonov;
- spodbujanje vlade k **prizadevanju za obravnavanje revščine in vključujočemu razvoju** v državi Rakinov in na drugih etničnih območjih s celostnim pristopom. Odpraviti je treba omejitve svobode gibanja in lokalne odredbe, ki diskriminirajo manjšine. Humanitarnim in razvojnim akterjem je treba zagotoviti boljši dostop do zadevnega prebivalstva;
- spodbujanje ozaveščenosti o splošnih človekovih pravicah, vključno z napredovanjem gospodarskih, družbenih in kulturnih pravic, in spoštovanja **temeljnih pravic**, zlasti svobode govora, izražanja, povezovanja in zborovanja, svobode veroizpovedi ali prepričanja ter izmenjevanje izkušenj na področju **preprečevanja sovražnega govora** in nestrpnosti do manjšin;
- zavzemanje za odpravo **apatridnosti** in enake pravice za vse državljane ter izdaja osebnih dokumentov.

2.4. Zmanjšanje revščine in trajnostni razvoj

Mjanmar/Burma je ena od najrevnejših držav na svetu. Tranzicija tlakuje pot za okrepitev razvojnega sodelovanja EU na področjih, kot so izobraževanje, razvoj podeželja in upravljanje, vključno s pomembnimi ukrepi proračunske podpore od leta 2016 naprej. Povečal se bo tudi obseg usmerjenega tehničnega sodelovanja, da se bodo podprli doseganje ciljev trajnostnega razvoja ter priložnosti v okviru programa Erasmus+ in programa za raziskave EU Obzorje 2020.

Država v tranziciji si prizadeva za osvoboditev iz pasti revščine

Mjanmar/Burma se uvršča med najmanj razvite države, pri čemer po indeksu človekovega razvoja iz Programa Združenih narodov za razvoj iz leta 2015 zaseda 148. mesto od 189 držav. Stopnja revščine je ocenjena na 37,5 %⁸, kar je največ v jugovzhodni Aziji. Na podeželju, kjer je revščina nesorazmerno zgoščena, živi 60 % prebivalcev. BDP na prebivalca znaša 1 204 USD⁹. V Mjanmaru/Burmi je pričakovana življenjska doba najnižja, stopnja umrljivosti dojenčkov in otrok pa druga najvišja v vseh državah ASEAN. Več kot ena tretjina otrok je kronično podhranjenih. Dostop do električne energije ima manj kot ena tretjina prebivalcev.

Država je dovzetna za naravne nesreče in zelo ranljiva za vplive podnebnih sprememb. Zaradi trenutne slabe pripravljenosti na nesreče lahko imajo zunanji pretresi velik učinek na odpornost prebivalstva in gospodarstvo.

Namen vlade je doseči trajen mir in gospodarstvo vrniti v tirnice, da bo Mjanmar/Burma postala država s srednjimi dohodki. Pričakuje se, da bo nova vlada svoja razvojna prizadevanja osredotočila na zmanjšanje revščine, ustvarjanje delovnih mest, trajnost in vključenost, tako da bo ohranjala visoke stopnje rasti, gradila človeški kapital, izboljšala socialne storitve, zmanjšala vplive na okolje in krepila odpornost. Ključne prednostne naloge so razvoj podeželja, vključno s prehransko in hranilno varnostjo, zemljiška reforma, izobraževanje in zdravje. Na dnevnem redu mora biti zmanjšanje tveganja nesreč. Dodaten izziv za novo vlado bo krepitev zemljiških pravic, zlasti z obravnavanjem krivic, ki so se zgodile zaradi zaplembe zemlje.

EU mora imeti vodilno vlogo z ambicioznim in osredotočenim načrtom razvojnega sodelovanja

EU je vodilna partnerica Mjanmara/Burme pri prizadevanjih za uresničitev njenih ciljev trajnostnega razvoja iz *agende 2030 za trajnostni razvoj*.¹⁰ Z dvostranskim razvojnim sodelovanjem v okviru večletnega okvirnega programa za obdobje 2014–2020¹¹ (688 milijonov EUR) EU še naprej podpira načrt države za preobrazbo na štirih področjih: 1) razvoj podeželja, kmetijstvo, prehranska in hranilna varnost, 2) izobraževanje, 3) upravljanje,

⁸ http://www.worldbank.org/content/dam/Worldbank/document/EAP/Myanmar/WBG_SCD_Full_Report_English.pdf

⁹ <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.CD>

¹⁰ <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>

¹¹ http://eeas.europa.eu/delegations/myanmar/documents/eu_myanmar/eu-multi-annual-indicative-programme-2014-2020_en.pdf

pravna država, vzpostavljanje državnih zmogljivosti in 4) podpora izgradnje miru¹². EU lahko vladi zagotovi dodatno prožno in ciljno tehnično usklajevanje glede ključnih politik. Učinkovito usklajevanje donatorjev ostaja ključno za preprečevanje podvajanja in drobitve pomoči.

Za izpolnitev prvih potreb obnove in sanacije po uničujočem ciklonu Nargis (2008) je bil ustanovljen **skrbniški sklad za preživljanje in prehransko varnost (LIFT)**¹³ z več donatorji. Obseg dejavnosti LIFT se je postopoma razširil, pri čemer se je prilagodil spremembam v Mjanmaru/Burmi, da bi izboljšal življenja malih kmetov in revnih podeželskih prebivalcev brez zemlje. Približno 330 milijonov EUR, od tega 115 milijonov EUR iz EU, je bilo namenjenih za podporo več kot trem milijonom ljudi v 90 projektih. Projekti LIFT prispevajo k boljšim letinam ter boljšemu dostopu do kreditov in trgov. Zato so se prihodki ciljnih gospodinjstev povečali, hranilna in prehranska varnost pa se je izboljšala. LIFT je najboljša praksa za vključujočo podeželsko gospodarsko preobrazbo.

Pripravljata se nacionalna strategija in akcijski načrt o podnebnih spremembah, ki ju podpira globalno zavezništvo EU proti podnebnim spremembam+ prek mjanmarskega zavezništva proti podnebnim spremembam, da se bo v načrt Mjanmara/Burme za razvoj politik in reforme vključilo prilagajanje podnebnim spremembam ter spodbujalo načrtovanje in oblikovanje politik na podlagi dokazov. To bo pomagalo usmerjati Mjanmar/Burmo k bolj zelenemu in prožnemu gospodarstvu.

EU z instrumenti prepletanja (viri za nepovratna sredstva skupaj z drugimi viri), zlasti Skladom za spodbujanje naložb v Azijo, bolj strateško uporablja svoja nepovratna sredstva za izboljšanje in zagotovitev financiranja iz evropskih in drugih razvojnih bank in finančnih institucij ter zasebnega sektorja, da bodo imeli naložbeni projekti večji razvojni učinek. Evropska investicijska banka je marca 2015 podpisala okvirni sporazum z Mjanmarom/Burmo, pripravljenih pa je tudi več naložbenih projektov.

Možne pobude na tem področju vključujejo:

- povečanje **učinkovitosti pomoči** z boljšo usklajenostjo donatorjev in **proračunsko podporo** kot izraz trdne podpore EU novi vladi;
- pripravo **novega dokumenta EU o skupnem programiranju** z Združenimi državami, kar je v skladu s prednostnimi nalogami nove vlade;
- spodbujanje priložnosti, ki jih zagotavlja **program Erasmus+**, zlasti za izmenjavo študentov, raziskovalcev in univerzitetnega osebja, ter okrepitev sodelovanja z resornim ministrstvom in univerzami, ki bo prispevalo k posodobitvi visokošolskega izobraževanja;
- povezovanje znanosti, raziskav in inovacij z razvojnimi potrebami države prek **raziskovalnega programa EU Obzorje 2020** ter spodbujanje raziskovalnega sodelovanja na regionalni ravni;
- vključitev **podnebnih sprememb, spola in ciljev trajnostnega razvoja** v vse nove ukrepe za razvojno sodelovanje.

¹²Regionalni in tematski programi ter instrumenti EU to dopolnjujejo na področjih, ki vključujejo trgovino, infrastrukturo, okolje, podnebne spremembe, zmanjšanje tveganja nesreč, razvoj zasebnega sektorja in upravljanje.

¹³www.lift-fund.org

2.5. Gospodarsko sodelovanje

Če lahko Mjanmar/Burma obravnava preostale pomembne izzive, lahko njena tranzicija utre pot številnim gospodarskim in poslovnim priložnostim. EU je v najboljšem položaju, da podpre to tranzicijo in pomaga izkoristiti te možnosti. EU si bo prizadevala končati pogajanja o sporazumu o zaščiti naložb, pomagala izboljšati regulativni okvir in standarde dela ter se pripravila na pogajanja o prostovoljnem sporazumu o partnerstvu za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov (FLEGT VPA).

Država z veliko gospodarskimi možnostmi, ki čakajo na uresničitev

Mjanmar/Burma se nahaja na strateškem mestu med Indijo in Kitajsko. Njena prednost so bogati naravni viri (zemlja, voda, gozdovi, fosilna goriva, minerali in dragi kamni) in mlada delovna sila (55 % prebivalcev je mlajših od 30 let). Z 51,5 milijoni prebivalcev je trg znatnega pomena za uvoznike in vlagatelje iz EU. Mjanmar/Burma je tudi članica ASEAN, ki predstavlja dom več kot 600 milijonom ljudi, pri čemer ji bo koristil ambiciozen proces gospodarskega vključevanja. V praktično vseh panogah je veliko priložnosti za posodobitev, razvejitev in liberalizacijo gospodarstva. Država je tudi najhitreje rastoči turistični trg v regiji.

Vendar privlačnost Mjanmara/Burme za naložbe predstavlja številne izzive. Država se po indeksu Svetovne banke o enostavnosti poslovanja za leto 2016 še vedno uvršča na 167. mesto med 189 državami. Pravni in regulativni vidiki, zlasti na področju zaščite vlagateljev in izvajanja pogodb, dostop do finančnih storitev in ustanovitev podjetja so bili opredeljeni kot izzivi. V poročilu Svetovne banke o oceni naložbenih razmer v Mjanmaru iz leta 2014 je dostop do financ, zemlje, električne energije in kvalificiranih delavcev opredeljen kot glavna ovira za nosilce dejavnosti.

V izvozu prevladujejo naravni viri, zlasti plin (40 %), kar pomeni omejene možnosti za ustvarjanje delovnih mest in povezave z domačimi sektorji. Čeprav so stroški delovne sile med najnižjimi v Aziji¹⁴, je produktivnost zelo nizka. Spektakularna hitrost krčenja gozdov¹⁵, predvsem zaradi nezakonite sečnje, je okoljsko in gospodarsko še posebej zaskrbljujoča. Etnični konflikti, ki potekajo, še naprej pomembno zmanjšujejo priložnost za trajnostni gospodarski razvoj v velikem delu države.

V zadnjih dveh do treh letih so bili sprejeti ukrepi za izvedbo tržnih reform in vzpostavitev okolja, ki je spodbudnejše za poslovanje, vključno s fiskalnimi in davčnimi reformami, liberalizacijo nadzora deviznega režima, odpravo zahtev za izvozna dovoljenja za približno 4 000 proizvodov, dovoljenjem v celoti tujega lastništva v nekaterih sektorjih in vzpostavitvijo posebnih ekonomskih con. Zaradi teh začetnih reform so se tuje neposredne naložbe povečale s 3,2 milijarde USD v letih 2013/2014 na približno 8 milijard USD v letih 2014/2015, njihova gonilna sila pa so bili zlasti sektor plina, telekomunikacije in predelovalna dejavnost. V letih 2014/2015 se je gospodarstvo povečalo za 8,5 %, predvidena letna rast za naslednjih pet let pa znaša 7,9 %. Država je na dobri poti, da razširi svoj nizko kvalificirani in delovno intenzivni sektor predelovalnih dejavnosti, kar je bistveno za rast

¹⁴ Po podatkih Azijske razvojne banke 100 USD v primerjavi s 181 USD na mesec za Vietnam.

¹⁵ Območja z gozdovi so se skrčila z 59 % leta 1992 na 48 % leta 2012, zaradi česar so izginili vrstno bogati habitati, kot so gozdovi mangrov, mokrišča in travišča, kar ogroža prostoživeče živali in ekosisteme.

delovnih mest, pri čemer bi lahko, kot kažejo izkušnje iz drugih azijskih držav, liberalizirala prodajni in kmetijski trg, da bi pospešila zmanjšanje revščine.

EU spodbuja okvir za vzajemno koristne trgovinske in naložbene priložnosti, ki varuje standarde dela

EU in Mjanmar/Burma imata zelo dopolnjujoči se gospodarstvi. EU je imela bistveno vlogo pri spodbujanju trgovinskega in gospodarskega razvoja države, ko je leta 2013 odpravila sankcije¹⁶ in ponovno vzpostavila trgovinske preferencialne na podlagi sheme „Vse razen orožja“. Dvostranska trgovina se je povečala s 404 milijonov EUR leta 2012 na 1,2 milijarde EUR leta 2015. Izvoz v EU se je med letoma 2012 in 2015 počelveril s 165 milijonov EUR na 675 milijonov EUR. Oblačila predstavljajo več kot 60 % izvoza Mjanmara/Burme v EU. Stroji in električne naprave predstavljajo skoraj polovico izvoza EU. Država bo z razvojem potrebovala več investicijskega blaga za infrastrukturo in predelovalno dejavnost, kar bo evropskim družbam zagotovilo nadaljnje priložnosti. Od leta 2011 se je izvoz storitev EU v Mjanmar/Burmo šestkrat povečal, vendar z zelo nizke osnove. Storitveni sektor se bo verjetno hitro povečal.

Po uradnih statističnih podatkih države (iz januarja 2016) je bila EU leta 2015 četrty največji tuji vlagatelj, vendar z manj kot 10 % vseh naložb še vedno zaostaja za Kitajsko, Singapurjem in Hongkongom. EU si prizadeva skleniti sporazum o zaščiti naložb, ki bi evropskim podjetjem omogočil v celoti izkoristiti možnosti, ki jih zagotavlja gospodarstvo države.

Pogajanja o **sporazumu o zaščiti naložb** so se začela marca 2014. Ko bo sporazum veljaven, bo vzpostavil enake konkurenčne pogoje za vse vlagatelje EU, zagotovil zaščito in pošteno obravnavanje naložb obeh strani ter spodbujal preglednost in dobro upravno ravnanje za ukrepe, ki imajo učinek na naložbe. Namen sporazuma sta tudi zaščita pravic delavcev in okolja ter krepitev odgovornega vodenja poslov. Sporazum bo skupaj z drugimi pobudami EU na področju upravljanja, pravne države in izgradnje države izboljšal pravno varnost in predvidljivost naložb ter s tem zagotovil poslovne priložnosti in zelo potrebni razvoj. Ocena učinka trajnosti¹⁷ zagotavlja poglobljeno analizo učinka na področju gospodarstva, družbe, okolja in človekovih pravic, ki bi ga lahko imel sporazum.

EU je dokazala svojo zavezanost sodelovanju z vlado, Mednarodno organizacijo dela in drugimi partnerji (npr. Združenimi državami in Japonsko) na področju pravic delavcev in družbene odgovornosti gospodarskih družb, ko se je maja 2015 pridružila *pobudi za spodbujanje temeljnih pravic in praks za delavce v Mjanmaru*. EU želi prek pobude pomagati zagotoviti spoštovanje temeljnih pravic delavcev in dostojnega dela ter spodbujati trdne povezave med vlado, podjetji in delavci ter drugimi zainteresiranimi stranmi. Ustvarja tudi priložnosti za lokalna podjetja in prispeva k preoblikovanju države v privlačno trgovinsko in naložbeno partnerico. Pristopi z več zainteresiranimi stranmi, kot je vodilna pobuda EU za oblačila, lahko prispevajo k odgovornemu vodenju poslov v sektorju oblačil. EU novo vlado spodbuja tudi, naj poudarek nameni zemljiški reformi in izboljšanju pravic delavcev, vključno z delovnimi razmerami za približno dva milijona delavcev migrantov na Tajskem, ter preprečevanju prisilnega dela. Mjanmar/Burma vedno bolj postaja del svetovne dobavne

¹⁶ EU ohranja embargo na orožje in opremo, ki se lahko uporabi za notranjo represijo.

¹⁷ <http://www.eu-myanmarsia.com/guide.php?id=6>

verige, zaradi česar je spodbujanje dostojnega dela in varnejših delovnih mest pomembnejše kot kdaj koli.

EU bo prek posebne podpore, na primer prek programov EU-ASEAN, povečala svoje sodelovanje pri razvoju trgovinskega in zasebnega sektorja, da bo okrepila zmogljivosti glede vrednostne verige, trgovinske reforme, pospešitve in spodbujanja trgovine, zagotavljanja kakovosti izvoza in varstva potrošnikov ter priprave in razširjanja uradnih statističnih podatkov. EU se namerava vključiti v poklicno usposabljanje, da bi se pomagala odzvati na potrebe trga dela. Nedavno vzpostavljena evropska zbornica (Eurochamber) ima lahko pomembno vlogo pri zastopanju poslovnih interesov EU v državi.

Možne pobude na tem področju vključujejo:

- podpiranje reform, da se izboljša **pravni in regulativni okvir**, kar bo pospešilo tuje neposredne naložbe in olajšalo vključevanje države v gospodarsko skupnost ASEAN;
- sklenitev in izvajanje **sporazuma o zaščiti naložb**, s čimer se bo izboljšalo investicijsko okolje ter okrepila zavezanost odgovornim naložbam in trajnostni rasti;
- spodbujanje prizadevanj za liberalizacijo kmetijskega sektorja;
- razvoj posebnih in učinkovitih **pobud za osveščanje na terenu** za spodbujanje sodelovanja med podjetji;
- podporo sodelovanju v **svetovni dobavni verigi** s spodbujanjem odgovornega vodenja poslov, družbene odgovornosti gospodarskih družb in dostojnega dela ter zavezanost načelom mednarodnih konvencij o delu in okolju. To bo prispevalo k spodbujevalnemu okolju in trajnostnemu razvoju;
- izboljšanje politik in upravljanja države na področju dela prek **reforme delovnega prava, razvoja zmogljivosti in posvetovanja z zainteresiranimi stranmi**, vključno s *pobudo za spodbujanje temeljnih pravic in praks za delavce v Mjanmaru*;
- sodelovanje z vlado pri vzpostavitvi **systema poklicnega izobraževanja in usposabljanja**, da se zasebnemu sektorju zagotovi močna vloga;
- pripravo za morebitno sodelovanje v procesu **prostovoljnega sporazuma o partnerstvu za izvrševanje zakonodaje, upravljanje in trgovanje na področju gozdov** za večjo preglednost in trajnost v trgovini z lesnimi proizvodi. Ozaveščanje o upravljanju gozdov in pobude za osveščanje za terenu za civilno družbo in zasebni sektor so se začeli leta 2014. Napredek bo odvisen od izida mirovnega procesa, ker se obsežna gozdna območja nahajajo na etničnih območjih.

3. MJANMAR/BURMA V ASEAN IN REGIJI

Tranzicija države zagotavlja nove priložnosti za regionalno sodelovanje med EU in ASEAN ter med EU in državami ob spodnjem toku Mekonga.

Od izolacije do aktivnega regionalnega akterja

Mjanmar/Burma je hitro postala ugledna članica mednarodne skupnosti, ker napreduje proti demokraciji in ponovno sodeluje s svetom. ASEAN se je pridružila julija 1997 in uspešno prevzela predsedovanje leta 2014. Med več desetletji izolacije je ASEAN zagotavljala pomembno platformo za stike z drugimi regionalnimi akterji in drugimi zunanjimi močmi.

Formalna ustanovitev skupnosti ASEAN leta 2015 pomeni možnost za nadaljnjo pomoč gospodarskemu razvoju in regionalnemu povezovanju države.

Odprtje države je že zagotovilo ponovno vzpostavitev zunanjih odnosov, kar je povzročilo razširitev ključnih odnosov s Kitajsko in Indijo. Pričakuje se, da bo nova vlada zagotovila dodatno spodbudo ponovni usmeritvi države v hitro spreminjajoči se širši azijsko-pacifiški pokrajini ter izkoristila priložnosti in istočasno zavarovala nacionalne interese in avtonomijo ter ohranila dobre odnose s sosednjimi državami.

Tesnejše partnerstvo bo prispevalo k napredovanju strateških interesov v azijsko-pacifiški regiji

EU si bo prizadevala za izvajanje načrta gospodarske skupnosti ASEAN do leta 2025 z novim vodilnim programom EU-ASEAN ARISE+, pri čemer se bo osredotočila na spodbujanje trgovine, standarde, carino in transport, civilno letalstvo, pravice intelektualne lastnine, statistične podatke in spremljanje povezovanja. EU aktivno podpira sodelovanje med državami ob spodnjem toku Mekonga prek dialoga glede politik in razvojnega sodelovanja, zlasti v zvezi s trajnostnim upravljanjem naravnih virov in povezave prehranska varnost-energija-voda.

Mjanmar/Burma in EU sta članici regionalnega foruma ASEAN (ARF), ki zagotavlja priložnosti za celovitejše sodelovanje na področju širših varnostnih in obrambnih zadev v azijsko-pacifiški regiji. EU in Mjanmar/Burma sta decembra 2013 v Yangonu in aprila 2014 v Bruslju sopedredovali srečanju podporne skupine med dvema sejama ARF v zvezi z ukrepi za krepitev zaupanja in preventivno diplomacijo ter dialogom uradnikov za obrambo. To je zagotovilo dobro priložnost za sodelovanje z diplomatskim vodstvom države in uradniki za obrambo ter utrlo pot nadaljnemu angažiranju. Azijsko-evropsko srečanje (ASEM) je drugi večstranski forum, v katerem EU in Mjanmar/Burma sodelujeta. Obe strani bosta imeli veliko priložnosti za okrepitev sodelovanja v prihodnosti, zlasti glede na odločitev države, da leta 2017 gosti 13. srečanje zunanjih ministrov ASEM.

Nadaljnja sprememba položaja Mjanmara/Burme pod novo vlado v ASEAN in drugod bo zagotovila dobre priložnosti za tesnejše sodelovanje z EU. Država ima na primer veliko možnosti, da prevzame aktivnejšo vlogo pri krepitvi sodelovanja EU-ASEAN na prednostnih področjih ter poveča svojo prepoznavnost in strateški pomen.

Stabilna in uspešna Mjanmar/Burma bo tudi spodbuden primer uspešne politične tranzicije, pri čemer bo nadalje krepila proces vključevanja ASEAN v skladu s prednostnimi nalogami iz Skupnega sporočila EU o odnosih EU-ASEAN iz leta 2015¹⁸ in naslednjimi sklepi Sveta¹⁹ ter strateškimi prednostnimi nalogami EU v azijsko-pacifiški regiji.

Možne pobude na tem področju vključujejo:

- spodbujanje Mjanmara/Burme k sodelovanju pri vsebini možnega **strateškega partnerstva EU-ASEAN**, vključno z večjo vlogo EU v vseh regionalnih forumih pod vodstvom ASEAN;

¹⁸ „EU in ASEAN: strateško usmerjeno partnerstvo“, JOIN(2015) 22 z dne 18. maja. 2015.

¹⁹ <http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/06/22-fac-asean-conclusions/>

- nadaljevanje trdne podpore povezovanju ASEAN, ki bo prispevala k nadaljnji gospodarski rasti in razvoju v Mjanmaru/Burmi, pri čemer je posebna pozornost namenjena **zapolnitvi notranje vrzeli v ASEAN, ki vključuje države ob spodnjem toku Mekonga**, vključno z upravljanjem naravnih virov.

4. SKLEP

Skupno sporočilo določa jasne prednostne cilje in ključne elemente za ambiciozno in v prihodnost usmerjeno sodelovanje EU z Mjanmarom/Burmo, da se bo nadaljevala učinkovita podpora za novo demokratično izvoljeno vlado pri utrjevanju demokracije, preoblikovanju gospodarstva in krepitvi socialne pravičnosti. EU mora v celoti izkoristiti vse instrumente, ki jih ima na voljo za obravnavanje drugih izzivov procesa tranzicije, vključno z apatridnostjo, diskriminacijo in kršenjem človekovih pravic, ki bi lahko ogrozili napredek, če se jim ne bo namenila pozornost. Nova področja sodelovanja vključujejo neposredno sodelovanje z vlado pri pripravi reform in politik prek pobud izgradnje države. EU namerava pomagati vojski, ki ostaja vpliven politični akter, z izmenjavo izkušenj na področju prehoda v demokracijo in vloge vojske v sodobni demokraciji. Nacionalni politični dialog kot del mirovnega procesa zagotavlja priložnost za sodelovanje z vsemi zainteresiranimi stranmi glede vprašanj federalizma, prenosa izvršilnih pooblastil in decentralizacije. Brez dogovora o teh načelih ne bo trajnega miru. Podpora miru, ki jo EU izvaja prek skupnega sklada za mir, ji bo omogočila istočasno sodelovanje z vlado in predstavniki etničnih skupin z namenom obravnavanja potreb skupnosti, ki so jih prizadeli konflikti, vključno z novimi vprašanji, kot je reforma varnostnega sektorja. Sklenitev sporazuma o zaščiti naložb med EU in Mjanmarom/Burmo bo spodbudila evropske poslovne interese v strateški regiji in prispevala k vključujoči in trajnostni rasti. Demokratična in uspešna Mjanmar/Burma bo okrepila povezovanje ASEAN in spodbudila strateško vlogo EU v azijsko-pacifiški regiji.

Visoki predstavnik in Komisija pozivata Svet in Evropski parlament, naj podpreta pobude iz tega skupnega sporočila in sodelujeta pri krepitvi sodelovanja EU v zgodovinskem prehodu Mjanmara/Burme v demokracijo.